

Posudek vedoucího diplomové práce

Vysoká škola: Univerzita Palackého v Olomouci

Fakulta: Právnická

Katedra: Centrum pro klinické právní vzdělávání

Studijní program: Právo a právní věda

Diplomant: Michaela Pazderová

Téma diplomové práce: Možnosti a limity bezplatného právního poradenství v ČR

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Mgr. Zdeněk Kopečný

Oponent diplomové práce: JUDr. Bronislava Wittnerová, MSc.

Akademický rok: 2019/2020

Diplomová práce Michaely Pazderové se zaměřuje na problematiku bezplatného právního poradenství v České republice. Jedná se o atraktivní a důležité téma, kdy lze ocenit komplexní zpracování dané problematiky jak v civilním, trestním, správním řízení i v řízení o ústavní stížnosti. Vzhledem k nedávným legislativním změnám bezplatného právního poradenství se jedná rovněž o téma vysoce aktuální. Autorka svoji práci zaměřuje na možnosti a limity bezplatného právního zastoupení, když sice obsáhle popisuje a v některých částech analyzuje současnou právní úpravu, ovšem v práci postrádám hlubší zamyšlení právě nad limity soudobé právní úpravy a návrhy na zlepšení pramenící z provedené analýzy. Autorka spíše v závěru práce polemizuje nad případnou eliminací případů přiznání bezplatné právní pomoci, což nevidím jako šťastné, k tomu ostatně směřuje i jedna z otázek určených k ústní obhajobě práce.

Nutno podotknout, že diplomantka přistupovala ke zpracování diplomové práce svědomitě a míra průběžných konzultací, ať již osobních či uskutečněných online prostřednictvím komentářů k rozpracovanému textu, přesáhla míru konzultací u jiných diplomových prací. Ne vždy však našly všechny připomínky odraz ve finální podobě odevzdané diplomové práce. Problematický je zejména autorčin styl vyjadřování a zpracování odborného textu, když diplomantka často nedokázala vyjádřit své myšlenky jasně a srozumitelně a stylistická úroveň práce a její čtivost tímto dost utrpěla. Příkladem může být

část úvodu věnující se metodologii práce, kde autorka na str. 8 uvádí, že „*metodika psaní této diplomové práce bude tedy obsahovat část popisnou...*“ Je samozřejmě jasné, co diplomantka měla tímto vyjádřením na mysli, nicméně stylisticky i věcně to není popsáno správně, kdy to není metodika psaní, která by měla obsahovat mimo jiné část popisnou, ale samotná práce, která z pohledu metodologie tyto části obsahuje. Bohužel těchto stylistických neobratností, které mnohdy brání jednoznačnému a správnému porozumění textu, obsahovaly pracovní verze práce celou řadu a ne všechny se v rámci konzultací a revizí, byť diplomantka konzultovala práci opakovaně a snažila se o jejich eliminaci, podařilo z finálního textu odstranit.

Co se cílů práce týče, diplomantka byla v rámci revize upozorněna na povinné náležitosti úvodu kvalifikační práce, mezi něž patří mimo jiné stanovení cílů práce, výzkumných otázek a případných hypotéz, tyto části úvodu však absentují. Za cíle práce tak lze považovat ambici diplomantky předložit „*souhrn podstatných skutečností, které vytváří poptávku po výše zmíněných institutech – bezplatného právního poradenství, ustanovení advokáta ex offio, ale také osvobození od soudních poplatků a případně dalších finančních úlev a pro bono aktivit.*“ Pominu-li opět neobratné vyjádření autorčina záměru a vzhledem k tomu, že díky konzultacím vím, čeho chtěla diplomantka dosáhnout, lze konstatovat, že diplomantka vyvinula dostatečné úsilí k úspěšnému splnění svých cílů.

Diplomová práce je členěna do šesti hlavních kapitol, úvodu a závěru. První kapitola pro potřeby dalších částí práce a uvedení čtenáře do problematiky vymezuje základní pojmy, se kterými autorka dále pracuje. Druhá kapitola pojednává o osobách poskytující právní pomoc. Následující dvě kapitoly se již věnují samotné bezplatné právní pomoci, první v rámci a mimo řízení, druhá poskytovanou Českou advokátní komorou. Pátá kapitola je vyhodnocením výzkumu týkající se přiznávání bezplatné obhajoby v trestním řízení, který diplomantka provedla z vyžádaných údajů soudů ČR. Poslední šestá kapitola komparuje bezplatné právní poradenství v ČR a na Slovensku. Práce je vhodně doplněna o dvě přílohy.

Takto stanovenou strukturu práce považuji za v zásadě vhodnou a přijatelnou, diplomantka systematicky zpracovává problematiku v souladu s cíli, které si vytyčila. Připomínku mám k rozsahu jednotlivých kapitol a k jejich vzájemnému propojení, kdy v některých částech práce není patrný důvod, proč diplomantka postupuje v analýze zvoleným způsobem a části textu se často zdají být těžkopádné a zdánlivě na sebe neúplně navazující.

To připisuji nedostatečnému stylistickému zpracování a omezené schopnosti autorky formulovat své myšlenky a pochody v rámci odborného textu kvalifikační práce.

Pozitivně hodnotím záměr autorky o provedení vlastního výzkumu ve vztahu k počtu případů, ve kterých byla u jednotlivých soudů přiznána žadateli bezplatná obhajoba. Ze získaných dat zpracovala diplomantka zajímavé statistiky a grafy týkající se dané problematiky a tyto zjištěné skutečnosti analyzovala a okomentovala. Ke škodě věci, pravděpodobně s ohledem na rozsah diplomové práce, autorka nevyvozovala hlubší závěry a nenabízí své názory k objasnění rozdílů, které u jednotlivých okresních soudů výzkum zaznamenal.

Po obsahové stránce odkazují k výhradám uvedeným výše, co se týče formální stránky práce, lze spatřovat pochybení v práci se zdroji a citační normou. Autorka často cituje značný rozsah použitého zdroje, kdy je těžko ověřitelné, které myšlenky či data převzala z citovaného zdroje a které jsou jejími vlastními úvahami. Lze předpokládat, že rozsáhlejším textem příslušného zdroje se diplomantka v rámci citované pasáže inspirovala a z obavy před případným plagiarismem následně celý text označila v poznámce pod čarou jako zdroj nepřímé citace. Tento postup není správný, nicméně je s ohledem na obavu z plagiarismu pochopitelný. Kladně hodnotím, že práce neobsahuje překlady nebo gramatické chyby, nedostatkem je v tomto směru pouze nevhodná stylistka, která byla již komentována výše. Přestože je použitých zdrojů poměrně málo, diplomantka prokázala schopnost s nimi pracovat a na jejich základě zpracovat odborný text. Seznam použité literatury a zdrojů není ke škodě formální stránky práce abecedně seřazen. Grafické zpracování statistických údajů hodnotím kladně.

Diplomantka předloženou práci prokázala, s výše uvedenými výhradami, schopnost zpracovat odborný text na požadované úrovni, schopnost práce se zdroji i potřebnou míru samostatnosti při zpracování tématu a dovozování závěrů plynoucích z provedené analýzy a vlastního výzkumu.

Diplomovou práci Michaely Pazderové **doporučuji** k ústní obhajobě, kterou navrhuji zaměřit na následující problematiku:

- 1) V případě, že má účastník civilního řízení přiznáno osvobození od soudních poplatků a ustanoveného zástupce, je v případě neúspěchu ve věci povinen hradit náklady řízení protistraně?**
- 2) Proč se může jevit poskytování bezplatné právní pomoci nemajetným obviněným bezpředmětné, jak bez bližšího zdůvodnění uvádíte na str. 24 diplomové práce?**
- 3) V souvislosti s v závěru práce navrženou konstrukcí, že by se bezplatná právní pomoc nepřiznávala osobám, které se v tíživé finanční situaci ocitli vlivem trestné činnosti, jak byste řešila situaci, kdy by byla přiznána bezplatná obhajoba osobě, která bude následně v trestním řízení uznána vinou? Může v daném kontextu obstát institut bezplatné obhajoby?**
- 4) Jaké rozdíly z pohledu obhájce a obviněného spatřujete v situaci, kdy byl obviněnému ustanoven obhájce soudem a kdy byl obviněnému přiznán nárok na bezplatnou obhajobu?**

Práci hodnotím stupněm: C

JUDr. et Mgr. Zdeněk Kopečný
vedoucí diplomové práce

V Olomouci 29. 5. 2020